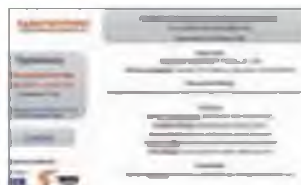

Media: ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ **Page:** 1,26-27 **Published at:** 11-03-2024
Author: **Surface:** 2270.77 **Circulation:** 0
Subjects:

ΕΚΘΕΣΗ

Αναπτυξιακή δυναμική Περιφερειών

Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών και ΙΟΒΕ αποκρυπτογραφούν την ιδιαιτερότητα κάθε Περιφέρειας.

ΣΕΛ. 26-27

«Δεν έχουν όλες οι περιφέρειες την ίδια πορεία ανάπτυξης»

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ*

Με σημείο αφετηρίας τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση του 2008, η ελληνική οικονομία έχει περάσει μια μακρά περίοδο 15 ετών που ήταν ιδιαίτερα ευμετάβλητη και στο μεγαλύτερο μέρος της επώδυνη. Κατόπιν της εξόδου από τα τρία διαδοχικά προγράμματα προσαρμογής, της άρσης των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, και μέσα από την κρίση της πανδημίας και στις αγορές ενέργειας, επίθεσε σταδιακά η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και, πιο πρόσφατα τέθηκε η οικονομία σε θετική τροχιά ανάπτυξης. Έτσι, η ελληνική οικονομία φαίνεται πως σταδιακά ολοκληρώνει έναν ισχυρό κύκλο ανόδου που επισύλωσε πολλές πληγές της δεκαετούς κρίσης χρέους και την επαναφέρει εγγύτητα σε μια κανονική λειτουργία.

Ομως, ενώ η τρέχουσα πορεία της ελληνικής οικονομίας είναι θετική, δεν μπορεί να θεωρείται ούτε πως το περιβάλλον στο επόμενο διάστημα θα την ευνοεί, ούτε φυσικά πως έχουν λυθεί τα βαθιά προβλήματα που έχει για δεκαετίες. Βρίσκεται σε στέρεο έδαφος, περισσότερο από κάθε άλλη φορά μετά το 2008, όμως ακόμη σε χαμηλή βάση, όπως φαίνεται από την αδύναμη παραγωγικότητα και συνεπώς από τα ασθενή πραγματικά εσοδήματα. Στη χώρα μας υπάρχει σήμερα ένα κρίσιμο παράθυρο ευκαιρίας για βελτίωση της δομής της οικονομίας κατά τα επόμενα δύο χρόνια, ενόσω ακόμη υπάρχει θετική δυναμική και η στήριξη από το ταμείο ανάκαμψης και ευρύτερη προώθηση επενδύσεων. Σε αυτό το διάστημα, το σημαντικότερο είναι το υπόδειγμα ανάπτυξης να αλλάξει, σταδιακά αλλά μεθοδικά, ώστε να διαφέρει από αυτό που οδήγησε στην προηγούμενη κρίση: οδγός πρέπει να είναι η δημιουργία εσοδημάτων από καινοτομία και ανταγωνιστικές εξαγωγές και όχι μέσω της εξάρτησης από έναν αναποτελεσματικό δημόσιο τομέα. Μία από τις διαστάσεις που δεν έχει λάβει την προσοχή που αξίζει, τόσο στα χρόνια που οδήγησαν στη βαθιά κρίση όσο και μετά από αυτήν, είναι τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και δυναμικά στις περιφέρειες της χώρας. Κοιτώντας προς τα μπρος, πρέπει να γίνει κατανοητό πως ούτε πρέπει ούτε μπορεί να έχουν όλες οι περιφέρειες την ίδια πορεία ανάπτυξης, καθώς διαφέρουν σημαντικά ως προς τη γεωγραφία και τους ανθρώπινους και φυσικούς πόρους που διαθέτουν. Υπάρχουν 5 τουλάχιστον επι-

μέρους ζητήματα που χρειάζονται προσοχή και βρίσκονται στην τομή των εθνικών και των περιφερειακών πολιτικών. Η ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής και γενικότερα του πρωτογενούς τομέα, πολιτικές στήριξης επενδύσεων στη μεταποίηση, η ανάπτυξη υπηρεσιών τουρισμού υψηλής ποιότητας και η διασύνδεση με την τοπική ιστορία και πολιτισμό, οι ανάγκες για υποδομές ειδικότερα για την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, και η ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου συμπεριλαμβάνοντας τη μέριμνα για τα παιδιά και για τη μετανάστευση.

Η περιφερειακή ανάπτυξη έχει ανά τα χρόνια αναδειχτεί σε βασικό στόχο πολιτικής. Σε εθνικό επίπεδο, αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την επίτευξη βασικών στόχων που συμπεριλαμβάνουν την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ευημερία, την πολιτική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα -σε ένα ολοένα και πιο περιπλοκό και διασυνδεδεμένο διεθνές περιβάλλον. Όμως, και στο ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί τον πυρήνα της αποστολής της ΕΕ για τη δημιουργία μιας ευημερούσας και κοινωνικοοικονομικά συνεκτικής Ευρώπης. Σε αυτή τη λογική στηρίζονται και πολλά από τα προηγούμενα και τρέχοντα προγράμματα χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους.

Η έκθεση που δημοσιεύει το ΙΟΒΕ για τις κοινωνικές και οικονομικές τάσεις στις ελληνικές περιφέρειες, σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών, φιλοδοξεί να βοηθήσει στην κάλυψη ενός διττού κενού. Απενός, να δοθεί έμφαση στα διαφορετικά χαρακτηριστικά, προκλήσεις και ευκαιρίες, που έχουν οι περιφέρειες της χώρας ενόψει μιας συνολικής πορείας ανάπτυξης της. Αφετέρου, στη συστηματική μέτρηση και παρακολούθηση των εξελίξεων μέσα από ποσοτικά δεδομένα, όπου σχετικά εμφανίζεται σημαντικό κενό στη χώρα μας, τόσο στον σχεδιασμό και υλοποίηση μέτρων πολιτικής όσο και στον δημόσιο διάλογο.

* Ο Νίκος Βέττα είναι γενικός διευθυντής ΙΟΒΕ και καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΟΒΕ

Εμβάθυνση στο προφίλ κάθε Περιφέρειας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών σε συνεργασία με το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών παρουσιάζουν την πρώτη Έκθεση Κοινωνικών και Οικονομικών Τάσεων στις Ελληνικές Περιφέρειες, σε δημόσια εκδήλωση που διοργανώνουν στην Αθήνα σήμερα, από τη 1.15μ. έως τις 3.15μ.μ. στο ξενοδοχείο NJV Athens Plaza στο Σύνταγμα. Η εκδήλωση πραγματοποιείται με χορηγίες των Ενωσών Περιφερειών Ελλάδας και

την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Αντικείμενο της Έκθεσης είναι η συζήτηση και η ανάλυση των βασικών παραμέτρων που επηρεάζουν την ιδιαίτερη αναπτυξιακή δυναμική κάθε Περιφέρειας της Ελλάδας, δημιουργώντας μία αφετηρία για εμβάθυνση στο «προφίλ» καθενός και για τον προσδιορισμό του δικού της προτύπου βιώσιμης ανάπτυξης. Την παρουσίαση της Έκθεσης θα ακολουθήσει συζήτηση σε πάνελ για τις περιφερειακές πολιτικές και για τη

χρήση των δεδομένων στην παραγωγή και την αξιολόγησή τους. Την παρουσίαση της Έκθεσης θα κάνει ο Γιώργος Γιατόπουλος, επικεφαλής Μακροοικονομικών και Χρηματοοικονομικών Μελετών, ΙΟΒΕ. Και στο πάνελ θα είναι οι: Θανάσης Κοντογεώργης, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό, Δημήτρης Πτωχός, Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, Λούκα Κατσέλη, Ομότιμη Καθηγήτρια, πρώην Υπουργός, Γιώργος Ζαβρός, Πρόεδρος της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπε-

ζας και Νίκος Βέττα, Γενικός Διευθυντής ΙΟΒΕ, Καθηγητής ΟΠΑ. Σημεία εστίασης, για τους δύο συνεργαζόμενους φορείς είναι η σύγκριση μεταξύ των περιφερειών και, μέσω αυτής, η ανάδειξη των διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων αλλά και των συγκριτικών τους πλεονεκτημάτων. Με αφορμή την παρουσίαση της Έκθεσης, η «Πελοπόννησος της Δευτέρας» ζήτησε από τους βασικούς συνετελεστές της εκδήλωσης τις σκέψεις τους.

Δέκα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία για μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Της ΙΣΜΗΝΗΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΛΛΟΥ*

Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι η Ελληνική Οικονομία, για να καλύψει το χαμένο έδαφος και διασυνδεδεμένο διεθνές περιβάλλον. Όμως, και στο ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί τον πυρήνα της αποστολής της ΕΕ για τη δημιουργία μιας ευημερούσας και κοινωνικοοικονομικά συνεκτικής Ευρώπης. Σε αυτή τη λογική στηρίζονται και πολλά από τα προηγούμενα και τρέχοντα προγράμματα χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους.

Η έκθεση που δημοσιεύει το ΙΟΒΕ για τις κοινωνικές και οικονομικές τάσεις στις ελληνικές περιφέρειες, σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών, φιλοδοξεί να βοηθήσει στην κάλυψη ενός διττού κενού. Απενός, να δοθεί έμφαση στα διαφορετικά χαρακτηριστικά, προκλήσεις και ευκαιρίες, που έχουν οι περιφέρειες της χώρας ενόψει μιας συνολικής πορείας ανάπτυξης της. Αφετέρου, στη συστηματική μέτρηση και παρακολούθηση των εξελίξεων μέσα από ποσοτικά δεδομένα, όπου σχετικά εμφανίζεται σημαντικό κενό στη χώρα μας, τόσο στον σχεδιασμό και υλοποίηση μέτρων πολιτικής όσο και στον δημόσιο διάλογο.

ισόρροπη μεγέθυνση των περιφερειακών οικονομιών. Μοχλεύει **όχι μόνο εθνικούς πόρους αλλά και ευρωπαϊκά κονδύλια** με τριπλό προσανατολισμό τη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Στην σημερινή ιδιαίτερη συγκυρία, ο ρόλος της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας είναι καταλυτικός στη διεύρυνση του κύκλου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με πρόσβαση στη πάσης φύσεως χρηματοδότηση και στην άμεση αντιμετώπιση του κόστους χρηματοδότησης τους. Το 75% του συνόλου των δανείων της HDB χορηγείται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 10 εργαζόμενους. Το 81% του συνόλου των δανείων που χορηγείται σε επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μικρότερο των 2 εκ. ευρώ. Παρεμβαίνουμε εγγυοδοτικά ώστε για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων να απαιτούνται **μηνειακές ή ελάχιστες εμπράγματες εξασφαλίσεις**. Τα δάνεια της Ελληνικής Ανα-

πτυξιακής Τράπεζας προσφέρουν μεγάλη **περίοδο χάριτος (έως 36 μήνες)** και μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής (έως 10 έτη). Με απλά λόγια τα χρηματοδοτικά εργαλεία της HDB είναι αυτό ακριβώς που χρειάζονται οι δεκάδες χιλιάδες μικρομεσαίων επιχειρήσεων της ελληνικής περιφέρειας για την εξωστρέφεια και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους. Στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας (ΤΕΠΙΧ ΙΙΙ) η HDB παρέχει όχι μόνο εγγύηση προκειμένου να λάβουν δάνειο οι επιχειρήσεις αλλά και επιδότηση επιτοκίου έως 3 μονάδες για να μειωθεί το κόστος δανεισμού. Κάθε μικρομεσαία επιχείρηση της ελληνικής περιφέρειας μπορεί σήμερα να απευθυνθεί σε **οποιαδήποτε εμπορική τράπεζα** της χώρας και να ζητήσει ένα από τα **δέκα συνολικά** ενεργά χρηματοδοτικά μας εργαλεία που συμβάλλουν στην ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη της χώρας: 1. **ΤΕΠΙΧ ΙΙΙ** που θα είναι άμεσα διαθέσιμο με συνολικό προϋπολογισμό έως 2,2 δισ. €. Παρέχει δάνεια & εγγυήσεις με ευνοϊκούς όρους με πρόσθετη επιδότηση επιτοκίου, καλύπτοντας και νεοσύστατες επιχειρήσεις. 2. Το **Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»**. Το Ταμείο Χαρτοφυλακίου που θα λειτουργήσει η HDB στο πλαίσιο της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης θα παρέχει επιπρόσθετα συγχρηματοδοτούμενα δάνεια ύψους

€70 εκ. για πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ενώ το **Ταμείο Εγγυοδοσίας** θα παρέχει σε Μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις δάνεια συνολικού ύψους €156 εκ. Όλα τα παραπάνω δάνεια θα λάβουν πρόσθετη επιδότηση επιτοκίου. 3. **Ταμείο Εγγυοδοσίας ΕΑΤ-ΤΜΕΔΕ** για τους μηχανικούς 67,4 εκ. € 4. **Ταμείο Εγγυοδοσίας Παραγωγής Οπτικοακουστικών Έργων** 62,5 εκ. € 5. **Ταμείο Εγγυοδοσίας Καινοτομίας** συνολικά προϋπολογισμού € 140 εκ. και μέγιστο ποσό δανείου 400.000 €. Παρέχει εγγυήσεις σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Πρόκειται για ένα υβριδικό δάνειο που συνδυάζει την παροχή εγγύησης και την επιχορήγηση κεφαλαίου. 6. **Ταμείο Μικρών Δανείων Αγροτικών Επιχειρήσεων** 107 εκ. € 7. **Πράσινα Συγχρηματοδοτούμενα Δάνεια** 415 εκ. € 8. **Δάνεια Ψηφιακής Αναβάθμισης** 175 εκ. €, μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται επενδύσεις προσαρμογής των επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες και υπηρεσίες όπως αυτές της Τεχνητής Νοημοσύνης. 9. **Development Law Financial Instrument (DELFI)** 500 εκ. €. 10. **«Εξοικονόμηση κατ' Οίκον ΙΙ»** συνολικού προϋπολογισμού 1,4 δισ. €. * Η Ισμήνη Παπακυρίλλου είναι CEO της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας-HDB.

Απαιτείται πολιτική βούληση, ξεκάθαρη στρατηγική

Της **ΛΟΥΚΑΣ ΚΑΤΣΕΛΗ***

Με τον «Καλλικράτη» (Ν.3852/2010), θεσμοθετήθηκε η αρχιτεκτονική της αποκεντρωμένης περιφερειακής διοίκησης και των Οργανισμών Αυτοδιοίκησης Β βαθμού. Οι ΟΤΑ Β Βαθμού ανέλαβαν αρμοδιότητες αναπτυξιακού σχεδιασμού, προγραμματισμού και υλοποίησης πολιτικών, προγραμμάτων και έργων για τη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και προστασία του περιβάλλοντος.

Η υλοποίηση μιας φιλόδοξης αναπτυξιακής αποστολής απαιτεί πρώτα απ' όλα συστηματική καταγραφή των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιφέρειας. Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η πρώτη Έκθεση Παρακολούθησης Κοινωνικο-Οικονομικών Τάσεων στις Περιφέρειες, που εκπονήθηκε από το ΙΟΒΕ με πρωτοβουλία του Ελληνικού Παρατηρητηρίου Περιφερειακής Πολιτικής. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση αποτυπώνουν τις διαφοροποιημένες επιδόσεις των ελληνικών περιφερειών, τις διαπεριφερειακές ανισότητες, τη χαμηλή συμβολή των επενδύσεων στην ανάπτυξη αλλά και τις ευκαιρίες που διαφαίνονται για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, ως αποτέλεσμα δυναμικών επενδυτικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

Επενδυτική Αδράνεια και Χαμηλή Ανταγωνιστικότητα Η χαμηλή συμβολή των ελληνικών περιφερειών στην αναπτυξιακή δυναμική αντικατοπτρίζει το χρόνιο έλλειμμα παραγωγικής

ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας ως αποτέλεσμα της απουσίας μιας συνεκτικής μεσοπρόθεσμης Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής.

Τόσο η χαμηλή συνεισφορά παραγωγικών επενδύσεων στην οικονομική δραστηριότητα όσο και η προβληματική διάρθρωσή τους -με το μερίδιο των κατασκευών, υποδομών και εξαγωγών να καταλαμβάνει την μερίδα του λέοντος- οφείλονται, κατά κύριο λόγο, στο υψηλό ρίσκο που ενέχει η ανάληψη παραγωγικής επένδυσης στη χώρα μας. Οι χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης, η φρορολογική αβεβαιότητα, οι καθυστερήσεις από πιθανές δικαστικές εμπλοκές, οι ελλείψεις σε απαραίτητα δίκτυα και υποδομές (π.χ. δίκτυα νερού), η δυσκολία εξασφάλισης χρηματοδότησης αλλά και απρόβλεπτες καθυστερήσεις στην εκταμίευση χρηματοδοτικών πόρων, συντελούν σε «επενδυτική αδράνεια» και χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι παρά την επάρκεια των χρηματοδοτικών πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (30,9 δις ευρώ) αλλά και το ΕΣΠΑ 2021-2027 (26,7 δις ευρώ), το ποσοστό μη ολοκληρωσης των έργων που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο είναι 87% και αφορούν κυρίως υποδομές και δάνεια σε μεγάλες επιχειρήσεις που χρησιμοποιούνται για αναδιάρθρωση δανείων ή εξαγορές.

Για να μην υπάρξει νέα χρηματοπιστωτική κρίση, λόγω του υψηλού ύψους του δημόσιου αλλά και ιδιωτικού χρέους, επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα για πυροδότηση μιας επενδυτικής ανάκαμψης της οικονομίας για αύξηση εξαγωγών ή/και μείωση εισαγωγών. Οι αυτοδιοικητικές περιφε-

ρειες μπορεί να ηγηθούν αυτής της προσπάθειας. Γι' αυτό απαιτείται επαναδιασμός της αναπτυξιακής αρχιτεκτονικής και στρατηγικής ώστε να παραχθούν αποτελέσματα.

Οι κυριότερες προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

α) Το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και όχι το Υπουργείο Εσωτερικών θα πρέπει να αναλάβει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής. Διαθέτει έμπειρα στελέχη σε διαδικασίες ενεργού αναπτυξιακού προγραμματισμού, τεχνογνωσία και τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά εργαλεία.

β) Ο υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων θα πρέπει να εποπτεύει ενός Συμβουλίου Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής το οποίο, σε συνεργασία με το ΚΕΠΕ και τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις, θα καθορίζει προτεραιότητες και θα αποτιμιά τα αποτελέσματα τόσο σε εθνικό και κλαδικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

γ) Σε περιφερειακό επίπεδο, οι αντιπεριφερειάρχες Ανάπτυξης και Επενδύσεων θα μπορούσαν να προίστανται Συμβουλίων Περιφερειακής Αναπτυξιακής Στρατηγικής ή Επενδύσεων με την υποστήριξη των Αναπτυξιακών Οργανισμών που συστάθηκαν το 2020 (Ν. 4674/2020) και παραμένουν ανενεργοί, αν και

διαθέτουν όλες τις αρμοδιότητες και τα εργαλεία για εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.

δ) Η κάθε περιφέρεια θα μπορούσε να ξεκινήσει σχεδιάζοντας, ωριμάζοντας και υποστηρίζοντας την υλοποίηση ολιγάριθμων επιλεγμένων ολοκληρωμένων επενδυτικών παρεμβάσεων και έργων. Κριτήρια επιλογής μπορεί να αποτελέσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε περιοχής, η εμπειρία και δυναμική τοπικών επιχειρήσεων, η δυνατότητα σύμφωνης με Πανεπιστήμια και επιστημονικούς φορείς, το υπάρχουν ανθρώπινο δυναμικό κ.λπ. Η άρση ρυθμιστικών και θεσμικών εμπλοκών καθώς και η διασφάλιση των απαραίτητων υποδομών, χρηματοδοτικών πόρων και δικτύων αποτελούν ελάχιστες προϋποθέσεις επιτυχίας.

ε) Η δίκαιη κατανομή οφέλους και κόστους και η πρόωπη συμπεριληπτικών και διαφανών διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων και στην υλοποίηση έργων, όπως ο δημοκρατικός προγραμματισμός και οι προγραμματικές συμφωνίες, οι Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα ή η δημιουργία αλυσιδών αξίας μεταξύ προμηθευτών, επιχειρηματιών μονάδων και δικτύων καταναλωτών, θα ενισχύσουν το αίσθημα εμπιστοσύνης και ασφάλειας και μειώσουν τις πιθανότερες αποτυχίες.

Η πρόκληση είναι μεγάλη για τις περιφέρειες της χώρας. Απαιτείται πολιτική βούληση, ξεκάθαρη στρατηγική, συνεργεια ενεργειών, αποτελεσματική διοίκηση και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων.

* Η Λούκα Τ. Κατσελή είναι ομότιμη καθηγήτρια στο ΕΚΠΑ, πρώην υπουργός Οικονομίας.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε Περιφέρειας

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΤΑΧΟΥ***

Υπάρχουν δύο βασικές αντιλήψεις για τον τρόπο που μπορεί να αναπτυχθεί μια χώρα. Σύμφωνα με την πρώτη, όλοι οι τομείς της οικονομίας πρέπει να αναπτυχθούν ταυτόχρονα, ώστε να επιτευχθεί η συνολική οικονομική ανάπτυξη. Η δεύτερη θεωρεί ότι ένας ή δύο ισχυροί κλάδοι της οικονομίας, αναπτυχθούν ορθολογικά, μπορούν στη συνέχεια να τραβήξουν προς τα πάνω τους υπόλοιπους. Η πραγματικότητα της Οικονομίας επιβεβαιώνει τη δεύτερη προσέγγιση.

Μια προσεκτική ανάγνωση του πρώτου τεύχους της εφημερίδας «Έκθεση» κοινωνικών και οικονομικών τάσεων στις ελληνικές περιφέρειες» του «Έπρεξε» το ΙΟΒΕ για λογαριασμό του Παρατηρητηρίου Περιφερειακών Πολιτικών, μας υποδεικνύει έναν ακόμα σημαντικό παράγοντα: αυτόν του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Διατρέχοντας την έρευνα, μπορεί να διαπιστώσει κανείς τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της χώρας, αλλά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει καθεμία ξεχωριστά. Έτσι, αν κάθε περιφέρεια εντοπίσει το δικό της συγκριτικό πλεονέκτημα μπορεί να αναπτυχθεί γρηγορότερα.

Το κεντρικό κράτος έχει σημαντικό ρόλο να επιτελέσει στο να ορίσουμε το συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε Περιφέρειας. Η εκάστοτε κυβέρνηση μπορεί να σχεδιάσει τις προτεραιότητες της για κάθε περιφέρεια και να κατανείμει στοχευμένα τους πόρους της. Είναι μια άσκηση που απαιτεί γνώσεις, εξειδίκευση, μέθοδο, αλλά και συνολική εποπτεία της χώρας.

Την ίδια στιγμή, βέβαια, έχουμε να επιλύσουμε και τον εξής «πολιτικό γρίφο»: Από τη μία, υπάρχει η ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου για την ανάπτυξη, που εξ ορισμού προϋποθέτει διαβίλευση και ευρείες συναυτήσεις. Αλλά από την άλλη, οι πολίτες ζητούν να επιλυθούν τα προβλήματα τους σε ενεστώτα χρόνο. Σήμερα. Τώρα.

Και εδώ η κεντρική κυβέρνηση, σε στενή συνεργασία με τις εκλεγμένες περιφερειακές αρχές, έχει να φέρει σε πέρας την υποχρέωση να σχεδιάσει κοινωνικές πολιτικές για όσους της χρειάζονται άμεσα και για όσους δεν θα καταφέρουν να ακολουθήσουν με

την ίδια ταχύτητα τις εξελίξεις. Δεν μπορούμε να αφήσουμε κανέναν πίσω, γιατί απλώς δεν έχουμε αυτό το δικαίωμα.

Ξέρω ότι αρκετοί αντιλαμβάνονται τη διαχείριση των πόρων που διαθέτει το Κράτος ως λόγο ύπαρξης της Αυτοδιοίκησης -κι ως μην το ομολογούν ανοιχτά. Ωμως, πιστεύω ακράδαντα ότι ακόμα κι αν είκαμε επιβίωση τα κοινωνικά ζητήματα, ακόμα κι αν κάθε ελληνική Περιφέρεια διέθετε ολόκληρες φυτείες από... λεφτόδεντρα, αυτό δεν θα σήμαινε ότι έχουμε λύσει το βασικό μας πρόβλημα, αυτό από το οποίο ξεκινούν όλα: την ανάγκη για ένα συνολικό σχέδιο, όπου τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας θα λειτουργούν αυτόνομα ως, αλλά σωρευτικά ως προς το αποτέλεσμα τους.

Ενώναυτες δυνάμεις, αυτό ακριβώς θέλουμε να επιτύχουμε στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Να δημιουργήσουμε συνεργείες ανάμεσα στους τομείς που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειάς μας, παράγοντας προσιθέμενη αξία, ώστε να έρθουν νέες θέσεις εργασίας και να κρατήσουμε έξω τους δικούς μας επιστήμονες, τους δικούς μας ανθρώπους. Να κάνουμε την Πελοπόννησο τον τόπο όπου όλοι θα μπορούσαν να επενδύσουν τα όνειρα και τους στόχους τους.

Η συνεργασία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης με το κεντρικό Κράτος είναι κάτι περισσότερο από ευχή ή φραστικό προεκλογικό πυροτέχνημα. Πιστεύω πως αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη της χώρας. Για το λόγο αυτό, είναι εξαιρετικά σημαντικό το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών να λειτουργήσει ουσιαστικά. Η σύμπραξη του με το ΙΟΒΕ μάς προδιαθέτει θετικά. Έχουμε την υποχρέωση απέναντί τους συμπολίτες μας, όχι μόνο να προσπαθήσουμε, αλλά να το κάνουμε με τον τρόπο που επιβάλλει η εποχή: με σοβαρότητα, οργάνωση, επιστημονική θεμελίωση και διαφάνεια.

* Ο Δημήτρης Πταχός είναι περιφερειάρχης Πελοποννήσου.

Ενίσχυση των θεμελίων του ευρωπαϊκού οικοδομήματος

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΛΟΥΔΑΔΗ***

Η περιφερειακή ανάπτυξη αποτελεί βασικό στόχο πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ευημερία, την πολιτική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα οποιασδήποτε χώρας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και διεύρυνση προχωρούν, η μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων επιτρέπει την ενίσχυση των θεμελίων του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Η πρώτη έκδοση της Έκθε-

σης κοινωνικών και οικονομικών τάσεων στις ελληνικές περιφέρειες, εγκαινιάζει τη συνεργασία του ΙΟΒΕ με το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών. Στόχος της συνεργασίας μας είναι η συστηματική

παρακολούθηση, ανάλυση και ερμηνεία των κοινωνικών και οικονομικών τάσεων στις Περιφέρειες της Ελλάδας, συγκρίνοντάς τις, τόσο μεταξύ τους όσο και με τις Περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Παρατηρητήριο Περιφερειακών Πολιτικών ιδρύθηκε με σκοπό την παραγωγή ερευνών, ιδεών και προτάσεων πολιτικής με εξειδίκευση στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Προωθεί την στοχευμένη δημοσία συζήτηση για τη βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη και σύγκλιση με τη συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, και όλων των ενδιαφερομέ-

ων μερών της οικονομίας και της κοινωνίας (πολίτες, επιχειρήσεις, δημοσιογράφους, ακαδημαϊκούς, διοικητικές αρχές, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους).

Επιδιώκουμε τη συστηματική και επιστημονικά τεκμηριωμένη ενημέρωση, ευρέως φάματος ενδιαφερόμενων και ιδιαίτερως όσων ασκούν πολιτική σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, προκειμένου οι περιφερειακές πολιτικές να χαρτίζονται δυναμικά και να υλοποιούνται αποτελεσματικά.

* Ο Θεόδωρος Λουδάδης είναι πρόεδρος του Παρατηρητηρίου Περιφερειακών Πολιτικών.